

KŁUSAC (22) *vb impf*

kłusać (21), **kłosać** (1) *GroicPorz.*

Tekst nie oznacza ó.

praes 1 sg kłuszę (1). ◇ 3 sg kłusze (16). ◇ 3 pl kłuszą (1). ◇ imp 2 sg kłuszy (2). ◇ 3 sg niechaj kłusze (1). ◇ part praes act kłosając (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Iść kłusem (o koniu) (16) : *RejRozpr Gv; Rádзец w ten czas hámuý duŕze/ Gdić koń s ftáynieý piéknie kłufze. RejZwierc 237v.*

kłusać przez co (1): Szkápá teŕ poŕkákuiác precz przez pole kłufze. RejWiz 126.

W przen (1) : A niechay ciało ŕwowlne wđy łucha czney duŕze Bo ta ŕzkapa na ŕwowlney vzdzie dzywnie kłufze RejJóz F6v.

Przen (12) :

a) O ludziach: biec, pędzić, śpieszyć się (niekiedy we własnym interesie) (9) : *Contollo – Kłufzę. Calep 253a.*

kłusać ku komu (1): Alem poŕlał po Plebana [...] Iuŕ dotychmyaft to wiem kłufe. Ku mnie na me roŕkazanie RejKup h3v.

kłusać za kim, za czym (3): RejKup p2v; A od thego co vbogi człowiek kłofáiac częŕto zá dworem/ náłóży ná Porádniki ŕwoie w práwie [...] / nic w ŕzácunek niekláda/ ná ktory koŕzth nawięceý wynidzie. GroicPorz dd3; KochSat B2v.

kłusać z czym (2): Więc Michał co liczy duŕfe Alić máfiá z gęfiá kłuffe Bo iuŕ łobie ták ŕpopádły Iŕby duŕfe gęfi iádły RejRozpr B; BielKom G3.

W porównaniu (1); A kogo wiátr [pychy] záleci/ káŕdy ŕie ogrudzi. Iuŕ ŕie w káŕdym hárda myłł y ŕerce odmieni/ Kłufze by ná podkowach źimie y w iefieni. RejWiz 166v.

Zwrot: »kłusać drajszlakiem [= truchtem]« (1): Bo ten co poŕkákuié/ rychley ŕie wyŕili/ Kłufze potym dráýŕzlakiem/ zwieŕiwłzy nos w mili. RejZwierz 58.

b) Pędzić życie [przy kim] (1) : *Ha ha głúpye pány powiedáia/ A ony inŕ lepŕzá rádę máia/ Niŕli drugie co przy męŕu kłufzá BielKom G5.*

c) Zaprzętać sobie głowę [z czym] (1) : *Ale moię przyrodzenie Nieŕczyąga ŕię na ŕkazanie. Aŕ włáczna teý nedznei duŕfe Sczyalem niechay kto chce kłufe. RejKup f7.*

d) O namiętym graczu (1) : *Nuŕ iákie dziŕ gry náŕtáły Zktorych ginie koŕt niemáły [...] Aŕ drugi ná ŕtole kłuffe Bo ŕie więc iuŕ nierozmyŕła Poki ŕtołu ŕtawa kryŕŕlá RejRozpr G4v.*

2. Jeździć konno; gradu tolutili vehi Cn (6) :

kłusać na co (2): Ná lémy/ woyny/ ratufze/ Niechceli/ tedy nie kłufze. KochMRot B2v. Cf Zwrot.

Zwrot: peryfr. »na plac kłusać [z czym]« = ruszać do walki; tu o szachach (1): á w teý grze/ kto ruŕzy [pionek]/ Wymowki niemáŕ/ s tymŕe ná plác kłufzy. KochSz B2.

Przen: Uciekać z rzeczą ukradzioną [z czym] (1) : Ieŕly vmre [...] niech ŕtrzegá. By rzeczy wkupe ŕkładziono A by ich nieroŕkradziono. Bo gdy iuŕ czyalo bes duŕze Kto wiec naczem moze kłufze. RejKup 13.

a. Powozić, poganiać; tu w przen (3) :

kłusać czym [żywotne] (2): RejRozpr C; RejWiz 174v cf W porównaniach.

kłusać na czym (1): Boć mi yłcze zal twey Duffe Ze tak naniey ten Pop kłuffę. RejKup m8.

W porównaniach (2): Często łobie oczy chłodzi Bo mu drobne piłmo łłkodzi A iżby łłánował duffe Iáko ollem ták ią kłuffe RejRozpr C; A iáko łie pan hetman nie ma kocháć s tego/ Kiedy widzi w tey łpráwie kochánká łwoiego. Gdy cną łpráwiedliwością iáko łzkápą kłuffe RejWiz 174v.

Formacje współrdzenne: kłusać się, przekłusać, przekłusać się, przykłuszać; pokłuszyć; przekłusywać się.

MM